

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมสิ่งแวดล้อม  
ตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร



นางสาวเกศรา พิทยภาณุ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชามัธยมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-634-262-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE RELATIONSHIP BETWEEN KNOWLEDGE OF ENVIRONMENT AND  
PERCEIVED ENVIRONMENTAL BEHAVIORS OF MATHAYOM  
SUKSA THREE STUDENTS, BANGKOK METROPOLIS

KESARA PITTAYAPANU

A Thesis submitted in Partial fulfillment of the Requirements  
for the Degree of Master of Education  
Department of Secondary Education  
Graduate School  
Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-634-262-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรม  
สิ่งแวดล้อมตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

กรุงเทพมหานคร

โดย

นางสาวเกศรา พิทยภาณุ

ภาควิชา

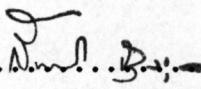
มัธยมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

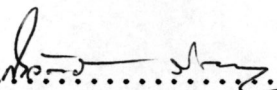
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย พานิช

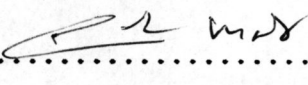


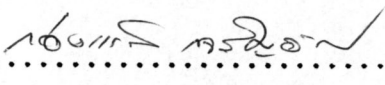
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง  
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.......... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย  
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ ฤงสูรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.......... ประธานกรรมการ  
(รองศาสตราจารย์ ลาเวณย์ วิทยาวุฒิกุล)

.......... อาจารย์ที่ปรึกษา  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย พานิช)

.......... กรรมการ  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ก่องแก้ว เจริญอักษร)



พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

เกุศรา, พิทยาภณ : ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมสิ่งแวดล้อมตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร

(The Relationship Between Knowledge of Environment and Perceived Environmental Behaviors of Mathayom Suksa Three Students, Bangkok Metropolis) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.วลัย พานิช 140 หน้า ISBN 974-634-262-2

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม พฤติกรรมสิ่งแวดล้อมตามการรับรู้ของนักเรียน และหาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมสิ่งแวดล้อมตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 480 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและแบบวัดพฤติกรรมสิ่งแวดล้อม การรู้ของนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองและขอมูลที่ได้รับคินนำมาวิเคราะห์ขอมูลด้วยระบบคอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS<sup>X</sup>

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนร้อยละ 47.80 มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับดีถึงดีมาก และนักเรียน ร้อยละ 52.20 มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับพอใช้ถึงยังต้องแก้ไข เนื้อหาที่นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยเกินครึ่งของคะแนนเต็ม คือ สิ่งแวดล้อม ชีวาลัย ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มาตรการในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ส่วนเนื้อหาที่นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าครึ่งของคะแนนเต็มคือ ระบบนิเวศและปัญหาสิ่งแวดล้อม

2. นักเรียนรับรู้ว่ามีพฤติกรรมสิ่งแวดล้อมในทางบวก โดยเฉพาะพฤติกรรมในด้านการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและการป้องกันต่อสิ่งแวดล้อมส่วนพฤติกรรมในด้านการให้ความร่วมมือในการแก้ไขสิ่งแวดล้อมนักเรียนรับรู้ว่ามีพฤติกรรมทางลบ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมสิ่งแวดล้อมตามการรับรู้ของนักเรียน มีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ภาควิชา ..... มัธยมศึกษา .....  
สาขาวิชา ..... การสอนสังคมศึกษา .....  
ปีการศึกษา ..... 2538 .....

ลายมือชื่อนิสิต ..... *[Signature]* .....  
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... *[Signature]* .....  
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

## C540951 : MAJOR TEACHING SOCIAL STUDY

KEY WORD: : KNOWLEDGE/BEHAVIOR/ENVIRONMENT/MATHAYOM SUKSA THREE

KESARA PITTAYAPANU : THE RELATIONSHIP BETWEEN KNOWLEDGE OF ENVIRONMENT AND PERCEIVED ENVIRONMENTAL BEHAVIOR OF MATHAYOM SUKSA THREE STUDENTS, BANGKOK METROPOLIS THESIS ADVISOR : ASSST. PROF. WALAI PANICH, D.Ed. 140 pp. ISBN 974-634-262-2

The purposes of the research were to study the knowledge of environment and perceived environmental behavior of students and the relationship between knowledge of environment and perceived environmental behavior of Mathayom Suksa Three students in Bangkok Metropolis. The sample was 480 Mathayom Suksa Three students. The research instruments were one set of knowledge test and perceived environmental behavior inventory which were constructed by the researcher. The obtained data were analyzed by program SPSS<sup>X</sup>

The research findings were as follows :

1. The students of 47.80% gained the knowledge of environment ranging from good to very good levels. The students of 52.20% gained the knowledge ranging from fair to need improved levels. The content which students gained scores more than half of the total points were the topics of environment, biosphere and the relationship between human beings and environment measures of protection and solution of environmental problems. The contents which students gained scores less than half of the total total points were the topics of ecosystem and environmental problems.


2. Students perceived that their environmental behavior were positive especially the environmental protection behavior but the perceived environmental behavior was negative in the aspect of cooperation in solving environmental problems.

3. The relationship between environmental knowledge and perceived environmental behavior was significantly positive at the 0.5 level.

ภาควิชา มัธยมศึกษา.....

สาขาวิชา การสอนสังคมศึกษา.....

ปีการศึกษา 2538.....

ลายมือชื่อนิสิต..... 

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... 

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....



## กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย พานิช อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ที่เอาใจใส่ให้คำปรึกษา คำแนะนำช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดเวลา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ลาวัณย์ วิทยาวิมลกุล ประธาน กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ก่องแก้ว เจริญอักษร กรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิบูลศรี วาสนสมสิทธิ์ ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้บริหาร คณาจารย์และตัวอย่างประชากรนักเรียนทุกคน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่เป็นตัวอย่างประชากรทั้ง 12 โรงเรียน ที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อผู้ล่วงลับ คุณแม่ ขอบขอบคุณ พี่-น้อง และเพื่อน ๆ ทุกคนที่คอยช่วยเหลือ และสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ด้วยดีตลอดมา

# สารบัญ



หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	
บทที่	

## 1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
ขอบเขตของการวิจัย	8
ข้อตกลงเบื้องต้น	8
สมมติฐานในการวิจัย	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10

## 2 วรรณคดี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	11
งานวิจัยภายในประเทศ	70
งานวิจัยในต่างประเทศ	74
สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	77

## 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การสุ่มตัวอย่างประชากร	78
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	81
การเก็บรวบรวมข้อมูล	84
การวิเคราะห์ข้อมูล	84

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
สถิติที่ใช้ในการวิจัย .....	85
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล .....	88
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ .....	100
รายการอ้างอิง .....	108
ภาคผนวก	
ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ .....	115
ข หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย .....	117
ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย .....	120
ง สูตรที่ใช้ในการวิเคราะห์แบบสอบถามรู้ แบบวัดพฤติกรรม .....	137
รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร .....	146



## สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนตัวอย่างประชากรนักเรียนจำแนกตามกลุ่มโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร.	80
2	ค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ วิชาที่เคยเรียนเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อม การเข้าเป็นสมาชิก ชมรม/สมาคมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่น่าสนใจ .....	88
3	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของแหล่งความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม .....	91
4	ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร .....	92
5	จำนวนและค่าร้อยละของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับคะแนนความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม .....	93
6	จำนวนและร้อยละของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร ที่ตอนเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมถูกต้อง จำแนกตามรายชื่อของคำถาม .....	94
7	ค่าเฉลี่ยน้ำหนักคะแนนพฤติกรรมสิ่งแวดล้อมตามการรับรู้ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร .....	97
8	จำนวนและร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำแนกตามระดับ ค่าเฉลี่ยน้ำหนักคะแนนพฤติกรรมสิ่งแวดล้อมตามการรับรู้ของนักเรียน .....	98
9	ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมสิ่งแวดล้อม ตามการรับรู้ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร .....	99
	ภาคผนวก	
	ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ .....	115
	ข หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย .....	117
	ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย .....	120
	ง สูตรที่ใช้ในการวิเคราะห์แบบสอบถาม แบบวัดพฤติกรรม .....	137
	รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร .....	146